

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет математики та інформатика

(назва інституту/факультету)

Кафедра диференціальних рівнянь

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Диференціальні рівняння

(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма **Інформаційні технології та управління проектами**

(назва програми)

Спеціальність **12 – Інформаційні технології**

Галузь знань **122 Комп'ютерні науки (інформаційні технології та управління проектами)**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

факультет математики та інформатики

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: **Літовченко В.А., професор, доктор фізико-математичних наук**

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача

<http://www.difeq.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>

Контактний тел.

[0507354914](tel:0507354914)

E-mail:

v.litovchenko@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4948>

Консультації

Очні консультації: 1 год, середа 14.00, а. 36

Онлайн-консультації: середа 17:00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Нормативна навчальна дисципліна, яка є продовженням курсу математичного аналізу. Покликана допомогти здобувачам вищої освіти опанувати елементи теорії звичайних диференціальних рівнянь і систем рівнянь та їх застосувань.

2. Мета навчальної дисципліни полягає в оволодінні студентами необхідними математичними знаннями та методами теорії звичайних диференціальних рівнянь, а також застосування їх у прикладних задачах і дослідженнях.

Розвинути у студентів наступні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК1. Здатність до математичного формулювання та досліджування неперервних та дискретних математичних моделей, обґрунтування вибору методів і підходів для розв'язування теоретичних і прикладних задач у галузі комп'ютерних наук, аналізу та інтерпретування

ФК4. Здатність використовувати сучасні методи математичного моделювання об'єктів, процесів і явищ, розробляти моделі й алгоритми чисельного розв'язування задач математичного моделювання, враховувати похибки наближеного чисельного розв'язування професійних задач.

ФК7. Здатність застосовувати теоретичні та практичні основи методології та технології моделювання для дослідження характеристик і поведінки складних об'єктів і систем, проводити обчислювальні експерименти з обробкою й аналізом результатів.

3. Пререквізити. Успішне опанування цієї навчальної дисципліни передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких навчальних дисциплін: лінійна та векторна алгебра, аналітична геометрія, математичний аналіз.

4. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: формулювання основних понять і тверджень для звичайних диференціальних рівнянь і систем, основні методи точного та наближеного їх інтегрування, базові поняття з теорії стійкості та якісної теорії систем диференціальних рівнянь;

вміти: застосовувати теоретичний матеріал до розв'язання задач теоретичного та прикладного характеру з диференціальних рівнянь, досліджувати на стійкість розв'язки таких рівнянь, а також, будувати фазовий портрет для автономних систем другого порядку.

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього	У тому числі			
		л	п	ін д	с.р.		Л	п	Ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Звичайні диференціальні рівняння										
Тема 1. Вступ. Основні поняття. Приклади. Простіші методи наближеного розв'язування диференціальних рівнянь	7	2	0		5					
Тема 2. Інтегровні типи рівняння першого порядку.	12	3	4		5					
Тема 3. Рівняння, нерозв'язні відносно похідної.	9	2	2		5					
Тема 4. Диференціальні рівняння вищих порядків. Рівняння, що допускають зниження порядку.	10	2	3		5					
Тема 5. Теорія лінійних рівнянь вищих порядків.	13	4	4		5					
Тема 6. Крайові задачі для лінійних рівнянь 2-го порядку	9	2	2		5					
Разом за змістовим модулем 1	60	15	15		30					
Змістовий модуль 2. Системи диференціальних рівнянь.										
Тема 7. Системи диференціальних рівнянь: означення, основні поняття, теорема Коші.	8	2	0		6					
Тема 8. Основні	13	4	3		6					

методи інтегрування систем диференціальних рівнянь.										
Тема 9. Лінійні системи диференціальних рівнянь.	12	2	4		6					
Тема 10. Елементи теорії стійкості	13	3	4		6					
Тема 11. Елементи якісної теорії автономних систем другого порядку	14	4	4		6					
Разом за змістовим модулем 2	60	15	15		30					
Усього	120	30	30		60					

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

1.	Схема доведення теореми Коші для ДР 1-го порядку в нормальній формі	3
2.	Базові методи наближеного розв'язування диференціальних та інтегральних рівнянь	10
3.	Обвідна сім'ї ліній. Особливі розв'язки й точки ДР та методи їх знаходження	4
4.	Диференціальне рівняння Рікатті, особливості його інтегрування	3
5.	Схема доведення теореми Коші для ДР n-го порядку в нормальній формі	4
6.	Спеціальні форми та властивості розв'язків ДР 2-го порядку	6
7.	Інтегрування ДР за допомогою степеневих рядів. Рівняння Бесселя та Гаусса. Поняття про гіпергеометричну функцію	12
8.	Коливання розв'язків лінійних однорідних рівнянь	4
9.	Поняття про матрицант СЛДР 1-го порядку, його основні властивості	4
10.	Умови Рауса-Гурвіца та Лъенара-Шипара про дійсні частини власних чисел матриці.	6
11.	Поняття про метод лінеаризації дослідження фазової траєкторії нелінійних систем	4

Разом: 60 год.

6. Методи контролю Поточний контроль знань студентів

Об'єктом поточного контролю знань студентів є:

- а) систематичність та активність роботи на практичних (підготовка звітів по відповідних темах дисципліни або написання рефератів згідно з тематичним планом; виконання письмової контрольної роботи за тестами або за білетами, затвердженими кафедрою; проведення усної співбесіди викладача зі студентом, в процесі якої студент дає відповіді на питання з різних тем дисципліни) заняттях;
- б) виконання завдань для самостійного опрацювання.

Контроль систематичності та активності роботи студентів на практичних заняттях:

1. Рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях.
2. Активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття.
3. Результати виконання практичних робіт.

Контроль виконання завдань для самостійного опрацювання:

1. Самостійне опрацювання тем.
2. Написання домашніх контрольних робіт.

Виконання модульних завдань:

1. Відповіді на теоретичні питання.
2. Розв'язання практичних завдань.

Форми контролю, захисту та діагностики успішності навчання

Система поточного контролю

Оцінювання рівня знань студентів з предмету «Диференціальні рівняння» здійснюється на основі результатів поточного контролю та іспиту, завдання поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 60 балів, а завдання, що виносяться на іспит – від 0 до 40 балів.

Поточний контроль		Підсумковий контроль Іспит
Теми № 1 – 7	Теми № 8 – 11	
30 балів	30 балів	40 балів

Відповідь студента на іспиті оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів.

Відповідь на кожне з трьох завдань екзаменаційного білета оцінюється так:

Види завдань	Аналіз відповіді	Оцінка в балах

Теоретичне питання 1	відповідь достатньо повна і показує глибоке засвоєння студентом матеріалу теми	15
	відповідь є правильною, але неповна за змістом або має окремі неточності	10
	відповідь свідчить про низький рівень знання матеріалу і розкриває зміст питання менш ніж на 50%	5
Теоретичне питання 2	відповідь достатньо повна і показує глибоке засвоєння студентом матеріалу теми	15
	відповідь є правильною, але неповна за змістом або має окремі неточності	10
	відповідь свідчить про низький рівень знання матеріалу і розкриває зміст питання менш ніж на 50%	5
Задача 1	відповідь повна, розв'язання чітке, з творчим підходом	10
	задача розв'язана правильно, з незначними помилками, які не вплинули на кінцевий результат	6
	відповідь невірна, але хід виконання в цілому вірний	3

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													
III семестр													
ЗМ1						ЗМ2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	Разом	Іспит	Сума
5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	60	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
35 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Інформаційні ресурси

Основна

1. Диференціальні рівняння та елементи математичної фізики : Навч. метод. посібник / Уклад.: С.Г. Блажевський, О.М. Ленюк. – Чернівці : ЧНУ, 2021. -248 с.
2. Копась І. М. Диференціальні рівняння : навчальний посібник для інженерних спеціальностей / І. М. Копась. – К. : КПІ імені Ігоря Сікорського, 2018. – 126 с.
3. Зюбанов О. Є. Диференціальні рівняння : навчальний посібник / О. Є. Зюбанов.— Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2018. - 72 с.
4. Гой Т. П., Махней О. В. Практикум з диференціальних рівнянь. Ч.1. Диференціальні рівняння першого порядку / Т. П. Гой, О. В. Махней. – Ів.-Франківськ: Голіней, 2017. – 116 с.
5. Гаращенко Ф.Г., Матвієнко В.Т., Харченко І.І. Диференціальні рівняння для інформатиків / Ф.Г. Гаращенко, В.Т. Матвієнко, І.І. Харченко. – К.: ВПЦ КНУ, 2008. – 286 с.
6. Кривошия О.А., Перестюк М.О., Бурим В.М. Диференціальні та інтегральні рівняння / О.А. Кривошия, М.О. Перестюк, В.М. Бурим. – К.: Либідь, 2004. – 408 с.
7. Самойленко А.М., Перестюк М.О., Парасюк І.О. Диференціальні рівняння в прикладах і задачах / А.М. Самойленко, М.О. Перестюк, І.О. Парасюк. – К. : Либідь, 2003. – 600 с.
8. Самойленко А.М., Кривошия С.А., Перестюк М.О. Диференціальні рівняння в задачах / А.М. Самойленко, С.А. Кривошия, М.О. Перестюк. - К; Либідь, 2003.-504с.

Додаткова

1. Каленюк П. І., Рудавський Ю.К., Тацій Р.М. Диференціальні рівняння: Навч. посібник / П. І. Каленюк, Ю. К. Рудавський, Р. М. Тацій. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 380 с.
2. Перун Г.М., Лучко В.М. Диференціальні рівняння : навч. посібник \ Г.М. Перун, В.М. Лучко. – Чернівці : ЧНУ, 2012. – 120 с.
3. Гой Т.П., Махней О. В. Диференціальні та інтегральні рівняння / Т. П. Гой, О. В. Махней. – Ів.-Франківськ : Сімик, 2012. – 352 с
4. Бугрій О.М., Процах Н.П., Бугрій Н.В. Основи диференціальних рівнянь: теорія, приклади та задачі / О.М. Бугрій, Н.П. Процах, Н.В. Бугрій. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. – 368 с.
5. Диференціальні рівняння: Методичний посібник / Уклад.: Р.І. Петришин, С.Г. Блажевський. – Чернівці: Рута, 2008. – 80 с.
6. Перестюк М.О., Свіщук М.Я. Збірник задач з диференціальних рівнянь / М.О. Перестюк, М.Я. Свіщук. – К.: ТВІМС, 2004.-224с.
7. Диференціальні рівняння / Ляшко І.І. та ін. – К. : Вища школа, 1981. – 504 с.
8. Шкіль М.І., Сотниченко М.А. Звичайні диференціальні рівняння / М.І. Шкіль, М.А. Сотниченко. – К. : Вища школа, 1992. – 303 с.